МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

« УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА»

Мова навчання – українська

Шифр та найменування галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Код та найменування спеціальності 051 «Економіка»

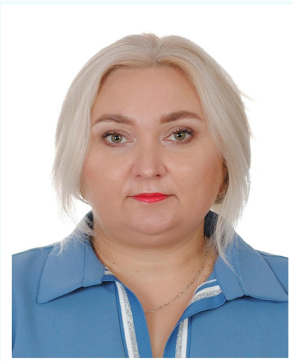
Освітньо-професійна програма «Економічна та продовольча безпека»

Ступінь вищої освіти бакалавр

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності С1 Економіка
та міжнародні економічні відносини,
спеціалізація С1.01 Економіка
«_31_» _08___ 2026 р. протокол №_1__.

Реєстраційний номер в навчальному відділі
К 21-01/2026-27

Кафедра:	Економічної безпеки, права та соціальних процесів	
Викладач:	Згадова Наталія Сергіївна, доцент кафедри економічної безпеки, права та соціальних процесів, кандидат економічних наук, доцент	
Профайл	Контакти: Nataliz_225@ukr.net , 048-7124061;	

Кафедра:	Економічної безпеки, права та соціальних процесів	
Викладач:	Атамась Галина Павлівна, доцент кафедри економічної безпеки, права та соціальних процесів, кандидат економічних наук, доцент	
Профайл	Контакти: galya.atamas25@gmail.com , 048-7124061	

1. Загальна інформація

Освітній компонент викладається на 3 курсі у 6 семестрі

Кількість: кредитів - 5, годин – 150

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	60	30	30
заочна	20	10	10
Самостійна робота, годин	Денна – 90	Заочна – 130	

Розклад занять

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «Управління фінансово-економічною безпекою підприємства» формує у здобувачів вищої освіти системні знання про сутність, складові та систему управління фінансово-економічною безпекою підприємства, а також практичні навички виявлення, оцінювання, запобігання й нейтралізації загроз.

Особливу увагу приділено організаційно-правовим аспектам забезпечення економічної безпеки, аналітичному оцінюванню рівня фінансово-економічної безпеки, інформаційній безпеці, стратегічному та антикризовому управлінню, взаємодії з контрагентами і банками, цифровим технологіям у забезпеченні безпеки.

ОК базується на знаннях, отриманих здобувачем у межах економічних дисциплін (економіка підприємства, фінанси, бухгалтерський облік, методика економічного аналізу) та є завершальним у блоці управління безпекою підприємства.

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – формування у здобувачів фахових знань, аналітичних навичок та практичних умінь із виявлення, оцінювання, запобігання і нейтралізації загроз фінансово-економічній безпеці підприємства, а також розробки та впровадження ефективної системи управління фінансово-економічною безпекою в умовах динамічного зовнішнього середовища.

Завдання: засвоєння теоретичних основ і структури фінансово-економічної безпеки підприємства; опанування системи управління нею та інструментів стратегічного й антикризового управління; оволодіння методами аналізу, оцінювання та моніторингу рівня безпеки.

В результаті вивчення ОК «Управління фінансово-економічною безпекою підприємства» здобувач повинен:

знати: сутність і структуру фінансово-економічної безпеки підприємства, її види та складові; структуру й основні функції системи управління безпекою підприємства та принципи її забезпечення; організаційно-правові засади безпеки підприємства; показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості як індикатори рівня безпеки; фінансові загрози, методи їх класифікації та механізми реагування; роль інформаційних і цифрових технологій у системі безпеки; сутність фінансової стратегії та стратегічного планування безпеки.

вміти: розуміти теоретичні основи та структуру фінансово-економічної безпеки підприємства; ідентифікувати внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці; оцінювати рівень фінансової безпеки на основі аналітичних показників; розробляти системи заходів із захисту економічних інтересів підприємства; застосовувати інструменти стратегічного та антикризового управління; аналізувати ризики взаємодії з контрагентами та державними структурами; використовувати юридичні механізми та інформаційні технології для захисту активів підприємства.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Управління фінансово-економічною безпекою підприємства» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, визначені в Стандарті вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки») та освітньо-професійній програмі «Економічна та продовольча безпека» підготовки бакалаврів.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 14*. Здатність до критичної оцінки стану та механізмів забезпечення економічної та продовольчої безпеки.

ЗК 15*. Здатність науково обґрунтованого передбачення розвитку явищ, об’єктів та процесів.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб’єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК 15*. Здатність самостійно опрацьовувати інформацію щодо структурних складових економічної безпеки та проблемних аспектів забезпечення їх безпечного виміру.

СК 16*. Здатність використовувати теоретичні основи економічної та продовольчої безпеки.

Програмні результати навчання:

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами,

домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).
ПРН25*. Вміти здійснювати аналіз та оцінку ризиків і небезпек в сфері економічної безпеки.
ПРН26*. Демонструвати здатність практичних навичок щодо оцінки рівня та стану безпеки суб'єктів господарювання.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних занять

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1. Фінансово-економічна безпека підприємства: теоретичні та аналітичні основи			
1	Тема 1. Вступ до фінансово-економічної безпеки підприємства.	2	1
2	Тема 2. Система управління фінансово-економічною безпекою підприємства.	4	2
3	Тема 3. Організаційно-правові аспекти забезпечення економічної безпеки.	2	1
4	Тема 4. Аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою.	2	—
5	Тема 5. Оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки.	2	1
6	Тема 6. Інформаційна безпека як складова економічної безпеки.	2	—
	Разом за модулем 1:	**14**	**5**
Змістовий модуль 2. Стратегічне управління та цифрові інструменти фінансово-економічної безпеки			
7	Тема 7. Розробка системи заходів реагування на загрози.	2	—
8	Тема 8. Фінансові загрози економічній безпеці підприємства.	2	1
9	Тема 9. Сучасні цифрові технології та інструменти у забезпеченні безпеки.	2	—
10	Тема 10. Взаємодія з партнерами, контрагентами та банками.	2	1
11	Тема 11. Стратегічний підхід до забезпечення фінансово-економічної безпеки.	4	2
12	Тема 12. Формування фінансової стратегії як інструмент зміцнення безпеки.	4	1
	Разом за модулем 2:	**16**	**5**
	Всього за ОК:	**30**	**10**

5.2 Перелік практичних занять

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сутність та складові економічної безпеки підприємства.	2	1
2	Аналіз факторів формування економічної безпеки підприємства.	2	1
3	Формування системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства.	2	1
4	Оцінка ефективності системи управління економічною безпекою підприємства.	2	1
5	Аналіз нормативно-правового забезпечення економічної безпеки підприємства.	2	—

6	Інформаційно-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою.	2	—
7	Оцінка рівня фінансово-економічної безпеки підприємства.	2	1
8	Аналіз інформаційних ризиків підприємства.	2	—
9	Розробка системи заходів реагування на фінансові загрози.	2	1
10	Ідентифікація та аналіз фінансових загроз економічній безпеці підприємства.	2	—
11	Використання цифрових технологій у системі фінансово-економічної безпеки.	2	—
12	Аналіз фінансових ризиків у взаємодії з контрагентами.	2	1
13	Стратегічне планування фінансово-економічної безпеки підприємства.	2	1
14	Формування фінансової стратегії підприємства для забезпечення економічної безпеки.	2	1
15	Моніторинг та оцінка ефективності системи фінансово-економічної безпеки підприємства.	2	1
	Всього за ОК:	30	10

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювання теми 1 ЗМ1: сутність фінансово-економічної безпеки.	9	13
2	Опрацювання теми 2 ЗМ1: система управління ФЕБ підприємства.	9	13
3	Опрацювання тем 3–4 ЗМ1: організаційно-правові та аналітичні засади.	9	13
4	Опрацювання теми 5 ЗМ1: оцінювання рівня ФЕБ.	9	13
5	Опрацювання теми 6 ЗМ1: інформаційна безпека.	9	13
6	Опрацювання тем 7–8 ЗМ2: заходи реагування та фінансові загрози.	9	13
7	Опрацювання теми 9 ЗМ2: цифрові технології безпеки.	9	13
8	Опрацювання теми 10 ЗМ2: взаємодія з контрагентами та банками.	9	13
9	Опрацювання теми 11 ЗМ2: стратегічний підхід до ФЕБ.	9	13
10	Опрацювання теми 12 ЗМ2: фінансова стратегія підприємства.	9	13
Всього за ОК:		**90**	**130**

Теми індивідуальних науково-дослідних завдань (рефератів), з яких здобувач обирає відповідні до тем курсу:

1. Управління ризиками в системі економічної безпеки підприємства.
2. Фінансові загрози підприємству: оцінка і мінімізація.
3. Формування антикризової стратегії забезпечення фінансової безпеки.
4. Система захисту комерційної інформації в умовах цифрової трансформації.
5. Державне регулювання економічної безпеки в аграрному секторі.
6. Організація служби економічної безпеки на підприємстві.

Реферат (ЗМ1) та доповідь (ЗМ2) обираються з наведеного переліку.

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів з освітніх компонентів, що забезпечують вивчення даного ОК (діагностика первинних знань).

Формами поточного контролю є:

- *захист практичних робіт; виконання самостійних завдань (опрацювання тем, реферати, індивідуальне завдання);*
- *модульні контрольні роботи та тестування знань здобувачів з тем ЗМ;*
- *усний контроль (опитування, дискусія, обговорення на практичних заняттях);*
- *тощо.*

Підсумковий контроль – екзамен.

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів, денна	Максимальна кількість оціночних балів, заочна
Змістовий модуль 1. «Фінансово-економічна безпека підприємства: теоретичні та аналітичні основи»		
Практичні роботи* (денна: 10 робіт × 1,6 бала; заочна: 5 робіт × 2,4 бала)	16	12
Самостійна робота*: опрацювання тем (5 тем)	4	8
Самостійна робота*: реферат (ЗМ1)	5	5
Тестування*	10	10
Всього за змістовий модуль 1	**35**	**35**
Змістовий модуль 2. «Стратегічне управління та цифрові інструменти фінансово-економічної безпеки»		
Практичні роботи* (денна: 5 робіт × 3,2 бала; заочна: 5 робіт × 2,4 бала)	16	12
Самостійна робота*: опрацювання тем (5 тем)	4	8
Самостійна робота*: доповідь (ЗМ2)	5	5
Тестування*	10	10
Всього за змістовий модуль 2	**35**	**35**
Екзамен	**30**	**30**
Всього	**100**	**100**

Розподіл балів у межах модуля: ЗМ1 – практичні роботи 10 × 1,6 бала = 16; самостійна робота – опрацювання 5 тем × 0,8 бала = 4, реферат = 5, тестування = 10 (разом 35). ЗМ2 – практичні роботи 5 × 3,2 бала = 16; самостійна робота – опрацювання 5 тем × 0,8 бала = 4, доповідь = 5, тестування = 10 (разом 35). Мінімальна сума за кожен модуль – 21 бал (60%); для екзамену – 18 балів (60%) з 30. Загальна мінімальна сума за семестр – 60 балів. Заочна форма: ЗМ1 – 5 робіт × 2,4 бала = 12, опрацювання 5 тем × 1,6 бала = 8, реферат – 5, тестування – 10 (разом 35); ЗМ2 – 5 робіт × 2,4 бала = 12, опрацювання 5 тем × 1,6 бала = 8, доповідь – 5, тестування – 10 (разом 35).

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в Одеському національному технологічному університеті.

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними уміннями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, уміннями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

Практичні роботи

Денна (ЗМ1: 1,6 бала за роботу; ЗМ2: 3,2 бала за роботу)	*Заочна (2,4 бала за роботу в обох модулях)*	Критерії оцінювання	Оцінка
ЗМ1: 1,4 – 1,6 бала ЗМ2: 2,9 – 3,2 бала	***2,2 – 2,4 бала***	*Практична відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді (90–100%)*	відмінно
ЗМ1: 1,2 – 1,3 бала ЗМ2: 2,4 – 2,8 бала	***1,8 – 2,1 бала***	*Практична відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності (74–89%)*	дуже добре
ЗМ1: 1 – 1,1 бала ЗМ2: 1,9 – 2,3 бала	***1,5 – 1,7 бала***	*Практична відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки (60–73%)*	добре
ЗМ1: 0,6 – 0,9 бала ЗМ2: 1,1 – 1,8 бала	***0,8 – 1,4 бала***	*Практична відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки (35–59%)*	достатньо
ЗМ1: 0 – 0,5 бала ЗМ2: 0 – 1,0 бала	***0 – 0,7 бала***	*Практична не відпрацьована або дані незадовільні відповіді (0–34%)*	незадовільно

Опрацювання теми: денна – максимум 0,8 бала за тему (5 тем = 4 бали на модуль): 0,7–0,8 – відмінно; 0,6 – дуже добре; 0,5 – добре; 0,3–0,4 – достатньо; 0–0,2 – незадовільно. Заочна – максимум 1,6 бала за тему (5 тем = 8 балів на модуль): 1,5–1,6 – відмінно; 1,2–1,4 – дуже добре; 1,0–1,1 – добре; 0,6–0,9 –

достатньо; 0–0,5 – незадовільно. Реферат (ЗМ1) та доповідь (ЗМ2), максимум 5 балів: 4,5–5 – відмінно; 3,7–4,4 – дуже добре; 3,0–3,6 – добре; 1,8–2,9 – достатньо; 0–1,7 – незадовільно. Підготовка до практичних занять оцінюється в межах практичних робіт: денна – 1,6 бала за роботу (ЗМ1) та 3,2 бала (ЗМ2); заочна – 2,4 бала за роботу.

Індивідуальні завдання/Тестування (оцінювання)

Денна (максимум 10 балів)	***Заочна (максимум 10 балів)***	Критерії оцінювання (тестування)	Оцінка
9–10 балів	***9–10 балів***	*90–100 % правильних відповідей*	відмінно
7–8 балів	***7–8 балів***	*74–89 % правильних відповідей*	дуже добре
6 балів	***6 балів***	*60–73 % правильних відповідей*	добре
4–5 балів	***4–5 балів***	*35–59 % правильних відповідей*	достатньо
0–3 бали	***0–3 бали***	*0–34 % правильних відповідей*	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:
Лекційні заняття: проблемний виклад; дискусія; аналіз конкретних ситуацій; наочні методи (схеми, моделі, таблиці).
Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій фінансово-економічної безпеки підприємства (кейс-метод); розрахунок показників ліквідності, платоспроможності й фінансової стійкості; сценарний аналіз; групове обговорення; розв’язання ситуаційних задач.
Самостійна робота: опрацювання навчально-методичних матеріалів і нормативних актів; підготовка реферату або доповіді; виконання розрахункових завдань; розв’язання тестових завдань.

8.Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Безпека банківських систем [Електронний ресурс] : навч. посіб. / П. С. Усік, К. О. Буравченко ; Центральноукр. нац. техн. ун-т. — Кропивницький : ЦНТУ, 2022. — 194 с. https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2134264
2. Трансформації вітчизняного підприємництва в умовах ризиків і загроз сьогодення [Текст] : монографія / Н. Й. Басюркіна, О. О. Богданов, А. В. Гріщенко та ін. ; за ред. Н. Й. Басюркіної; Одес. нац. технол. ун-т. — Івано-Франківськ, 2023. — 467 с. (https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2134210)
3. Управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств [Текст] : практикум / А. В. Череп, В. З. Бугай, А. В. Горбунова, О. Г. Череп ; Запоріз. нац. ун-т. — 2-ге вид. допов. — Запоріжжя, 2025. — 315 с. https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.9240020
4. Інформаційне та обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. М. Левченко, Н. С. Шалімова, Т. І. Грінка, О. В. Сторожук ; Центральноукр. нац. техн. ун-т. — Кропивницький, 2022. — 190 с. (https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2305504)
5. Формування та управління системою продовольчої безпеки [Текст]: монографія / Ю. А. Работін, Ю. Г. Неустроєв, Т. І. Ткачук та ін. ; за заг. ред. Н. С. Згадової, Ю. Г. Неустроєва ; Одес. нац. акад. харч. технологій, Каф. економічної теорії та фінансово-економічної безпеки. — Харків : Вид-во Іванченка І.С., 2021. — 247 с. : табл., рис. (https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.1637675)

Додаткові:

1.Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни "Організація та управління

системою фінансово-економічної безпеки підприємства" [Електронний ресурс] : для студентів 1-го року навчання ОКР "Магістр" галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, спец.: 051 "Економіка", ступінь вищ. освіти: магістр освітньо-проф. програми: "Економічна та продовольча безпека", Факультет: Економіки, бізнесу і контролю / Н. С. Згадова, Г. П. Атамась, Т. І. Ткачук та ін. ; Каф. економічної теорії та фінансово-економічної безпеки. — Одеса : ОНТУ, 2023. — 45 с. https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2018754

2. Лекції з дисципліни "Психологія управління в системі фінансово-економічної безпеки" [Електронний ресурс] : для студентів, які навчаються за освіт.-проф. програмою "Економічна та продовольча безпека" за спец. 051 "Економіка" за спец. 051 "Економіка" галузі знань 05 "Соціальні і поведінкові науки" "Магістр" / О. С. Заболотна, Н. С. Згадова ; Каф. економічної теорії та фінансово-економічної безпеки. — Одеса : ОНТУ, 2024. — 96 с. https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2822551

3. Продовольча безпека України в умовах соціально-економічних трансформацій / О. В. Ніколюк, Г. П. Атамась, Б. Б. Шумілов // Економіка харчової промисловості : наук. журн. — 2023. — Т. 15, №1. — С. 61-67. https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHT.2202668

Електронні ресурси:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – http://www.nbuv.gov.ua/
Національна парламентська бібліотека України – http://www.nplu.kiev.ua/
Одеська національна наукова бібліотека імені М. Горького – http://www.odnb.odessa.ua/
Електронна бібліотека ОНТУ – http://library.opu.ua

Нормативно-правові акти:

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.
Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 № 2210-III.
Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII.

9.Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, Корпоративному кодексу ОНТУ, Кодексу академічної доброчесності ОНТУ, Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ, Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в ОНТУ, вимог ISO 9001:2015 та роботодавців.

Викладач ПІДПИСАНО Наталія ЗГАДОВА

Викладач ПІДПИСАНО Галина АТАМАСЬ

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Економічної безпеки, права та соціальних процесів

Протокол від «_28__» _ серпня_ 2026_ р. № _1___

Завідувачка кафедри ПІДПИСАНО Наталія ЗГАДОВА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП «Економічна та продовольча безпека»
к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної безпеки, права та соціальних процесів ОНТУ ПІДПИСАНО Галина АТАМАСЬ